

Віталій ГАВРИЛЕНКО

[Рец. на]: Андрій Сова “Сфрагістичні пам’ятки січового руху в Галичині першої третини ХХ століття”. – Львів, 2014. – 72 с.

Українська сфрагістика викристалізувалася у самостійну галузь історичних знань із чітко окресленим предметом дослідження, специфічними завданнями, а, головне, великим потенціалом подальшого розвитку. Українське печаткознавство у своєму розвитку пройшло два етапи: перший – становлення, другий – інтенсивного розвою. Сьогодні українська сфрагістика переживає справжній ренесанс. За останні 25 років кількість сфрагістичних публікацій перевершила попередній 200-літній доробок цієї традиційної галузі історичних знань. Позитивним є й те, що з’явилися монографічні праці, браку яких давно відчувала вітчизняна сфрагістика. Публікуються обширні корпуси печаток, що виводить нашу сфрагістику на рівень європейського печаткознавства.

Упродовж 200-літнього шляху становлення й розвитку української сфрагістики виникало та було подолано чимало складних завдань. Наукові ж результати кандидата історичних наук, доцента кафедри олімпійської освіти Львівського державного університету фізичної культури Андрія Сова, який належить до молодшої парослі науковців, розширюють простір для подальшого теоретичного вивчення проблеми.

Праця Андрія Сова присвячена актуальній у науковому відношенні й малодослідженій проблемі – сфрагістичним пам’яткам січового руху в Галичині першої третини ХХ століття¹. Рецензоване видання вигідно вирізняється спрямуванням та спеціальним вивченням теми, з чим пов’язана її безсумнівна наукова новизна. Вивчення січової сфрагістики допоможе глибше осмислити суспільно-політичні процеси цього часу та сприятиме відновленню в повному обсязі історичної пам’яті.

При написанні книги використано досить широку джерельну базу, зокрема опрацьовано документи й матеріали, які містяться як у львівських державних архівах і бібліотеках, так і в приватних збірках. У виданні використані раніше неопубліковані архівні джерела різні за змістом, формою та походженням. Через те, що документи товариства “Січ” зберігаються в багатьох збірках, архівах України і світу, автор зосередився на одному з фондів Центрального державного історичного архіву України у Львові. Це 847 фонд – “Головний січовий комітет гімнастичного і пожежного товариства “Січ”, м. Львів”. Із документів Андрієм Согою опрацьовано анкети про заснування, діяльність і керівний склад повітових і сільських відділів товариства “Січ”; статuti повітових комітетів у Коломиї і Дидятічах; довідку про заснування й діяльність товариства; листи повітових комітетів і членів товариства тощо. Видання

---

¹ Сова А. Сфрагістичні пам’ятки січового руху в Галичині першої третини ХХ століття / А. Сова. – Львів: ЛДУФК, 2014. – 72 с. – (Серія 1. Дослідження. Вип. 1).

підготовлене до 150-річчя від дня народження ідеолога, натхненника та провідника січового руху Кирила Трильовського (1864–1941).

Аналіз праці дає підстави стверджувати, що авторові вдалося реалізувати поставлені завдання, зокрема з'ясувати стан наукової розробки проблеми та джерельну базу дослідження; розкрити особливості розвитку сфрагістики гімнастично-спортивних товариств “Січ” у Галичині першої третини ХХ століття. Вона складається зі вступу, огляду історіографії та джерел, основного викладу матеріалу, висновків, каталогу, списку використаних джерел та літератури.

Андрієві Сові вдалося віднайти, описати та проаналізувати 59 печаток товариств “Січ”, 2 – Кирила Трильовського, 1 – “Сокола-Батька”. Оскільки печатками “Просвіти” завірено звіти деяких січових осередків, то їх також розглянуто в дослідженні. На увагу заслуговує таблиця, укладена автором, де наведено дані про 59 січових товариств, які мали печатки станом на березень 1910 р. У таблиці вказано населений пункт та повіт, де діяло товариство; дата заснування товариства; прізвище та ім'я кошового (голови) товариства; кількість членів.

У книзі подано детальний опис віднайдених печаток. Характеристика печаток подана за наступною схемою: матеріал, форма, розмір, зображення, датування та місце зберігання сфрагістичних пам'яток. Андрій Сова переконливо довів те, що печатка товариства “Січ” у с. Кути (тепер Золочівського р-ну Львівської обл.) належить сокільським пам'яткам. Адже тоді в Галичині осередки, які підпорядковувалися гімнастичній організації “Сокіл-Батько”, мали назви “Сокіл” або “Січ”. Вивчаючи історію першої третини ХХ століття, неприпустимо ототожнювати товариства “Січ” “Сокола-Батька” зі “Січами” під керівництвом Кирила Трильовського.

Дослідження Андрія Сиви дає можливість у багатьох аспектах доповнити наукові знання з української сфрагістики, історії України, історичного краєзнавства, історії українського гімнастично-спортивного руху. Результати дослідження можна використати при написанні українського підручника зі сфрагістики, що на даний час готується авторським колективом в Україні до друку. Рецензоване видання буде корисним фахівцям спеціальних історичних дисциплін, студентам, всім, хто небайдужий до української історії новітнього часу.